ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXI. ČÍSLO 12 DECEMBER 2023

Čas

Oslavy na Zapotôčkoch - Potravinová zbierka - Mladí mladým - Rozpis omší
Boží čas - Hodiny na kostoloch - Godzone - Cestovný zápisník - Recepty

Potravinová zbierka, Tesco Prievidza, 23. - 25. novembra 2023

Poznaný čas Vianoc

Ide to akosi nezadržateľne rýchlo. Čas sa kráti. Čas, ktorý vytvára akési napätie, ktoré prerastá do mnohých, ešte nezodpovedaných otázok... Čas je dar, ktorý nesmieme premárniť a ani zastaviť. Musíme s ním v najbližšom čase pracovať, aby sme spoznali. Koho?

Stalo sa to v Nemecku. Deti dostali v škole úlohu napísať text na tému: „Prečo sa teším na Vianoce?“
Dcérka prišla za otcom, aby jej s úlohou pomohol: „Čo tam mám napísať?“
Otec jej povedal: „Napíš: ‚Na Vianoce sa teším, lebo dostanem darčeky.’“
„Ale to je málo,“ odvetila malá dcérka.
„Napíš, že na Vianoce sa v kostole spievajú pekné koledy.“
„Tati, ale my do kostola nechodíme.“
„Tak napíš: ‚Na Vianoce oslavujeme Ježiša Krista, Spasiteľa sveta.’“
„Tati, a kto je to Ježiš Kristus?“ spýtala sa dcérka.

Drahí čitatelia, milovaní farníci!

Máme ešte čas spoznať Toho, ktorý opäť prichádza. Máme čas spoznať Toho, ktorý je Pánom času, Majstrom nášho poznania a Strojcom našej budúcnosti. Prichádzajú Vianoce - čas, keď sa rodí poznaná Láska.

Prajem nám všetkým, aby sme sa počas Adventu i Vianoc nepýtali „Kto je Ježiš Kristus?“, ale aby sme s otvorenou náručou srdca prijali Toho, ktorý nám chce dať čas. Požehnané Vianoce!

Pavol Škovránek, farský vikár

Kostol na Zapotôčkoch slúži veriacim už 20 rokov

Týždenné oslavy vo farnosti Prievidza-Zapotôčky pri príležitosti 20. výročia vysviacky Kostola sv. Terézie z Lisieux sa začali v nedeľu 12. novembra koncertom farského zboru Nádej. Hudobníci pod vedením Andrey Matiaškovej potešili priaznivcov hodinovým vystúpením.

Počas vystúpenia zboru Nádej zaznelo aj srdečné poďakovanie za obetavú službu pri detských svätých omšiach, ktoré členovia zboru pravidelne sprevádzajú svojím spevom a hrou na gitaru (Andrea Matiašková), husle (Marko Šamaj) a klavír (Marek Danihel). Zbor Nádej má pritom viac rokov ako samotný chrám - sväté omše spríjemňujú veriacim už 26 rokov. Vydali tri CD. Mnohé piesne ako aj záznamy koncertov nájdete aj na internete.

Oslavy pokračovali večernými svätými omšami s hosťami počas celého týždňa. Slúžili ich kňazi, ktorí v minulosti vo farnosti pôsobili. V pondelok to bol Maroš Milo, ktorý vo farnosti začínal. Tunajší chrám pripodobnil k lodi privádzajúcej veriacich k vytúženému cieľu plavby – do neba. Po svätej omši nasledoval kvíz pre seniorov zameraný na otázky zo života 20 rokov farnosti. Súťažiaci boli odmenení rôznymi cenami.

V utorok bol kazateľom Milan Tomaga. V stredu 15. novembra, presne v deň výročia posviacky Kostola sv. Terézie z Lisieux, sa veriacim prihovoril generálny vikár Banskobystrickej diecézy Branislav Koppal spolu s ďalšími siedmimi kňazmi, pánom dekanom Liborom Strakom a pánom kaplánom Martinom Mičkom. Po slávnostnej omši poďakoval pán dekan všetkým zúčastneným, obdaroval kňazov maketou kostola a všetkých veriacich i kňazov pozval na agapé do pastoračného centra.

Vo štvrtok oslavy pokračovali s kazateľom Pavlom Lojanom. Po ním slúženej svätej omši bol tiež pripravený vedomostno-zábavný kvíz - tentoraz pre mladých. V piatok 17. novembra bol slávnostným kazateľom Branislav Markovič. Po ňom bol tiež pripravený kvíz pre manželov a rodičov. Obsahoval otázky od samotného začatia stavby

cez pôsobiacich kňazov, hrané piesne, slúžiacich veriacich až po bonusové otázky.
Sobota sa niesla v duchu mládežníckej sv. omše, po ktorej nasledovalo divadelné predstavenie *Opadaná ruža* o živote patrónky chrámu. Do predstavenia sa zapojili dievčatá z farnosti, ktoré slúžia aj v mnohých iných aktivitách.
V nedeľu 19. novembra mohli veriaci prísť do chrámu zavŕšiť oslavy koncertom Akordeoniky. 22-členný akordeónový orchester pod vedením Ota Mella funguje už 25 rokov a priaznivci jeho vystúpenie ocenili obrovským potleskom.
Oslavy hodné 20. výročia vysviacky Kostola sv. Terézie z Lisieux vo farnosti Zapotôčky boli naozaj povzbudzujúce, plné radosti z toho, že sa Boh rozhodol prebývať medzi nami aj na tomto mieste. Pripraviť celý týždeň isto nebolo jednoduché. Preto vďaka Bohu, pánu dekanovi Liborovi Strakovi, kaplánovi Martinovi Mičkovi a všetkým kňazom i farníkom za možnosť stráviť spolu milostiplný čas!

Eva Trepáčová
Foto: Eva Trepáčová (1), Mária Melicheříková (2), Martin Mičko (3, 4)

Komorný spevácky zbor OMNIA zavítal do Prievidze

19. novembra bolo upršané a sychravé nedeľné popoludnie, preto väčšina ľudí zostala radšej doma v teple. Ale tí, ktorí napriek nepriaznivému počasiu prijali pozvanie na koncert a prišli do Kostola sv. Bartolomeja, neoľutovali. A veru, takmer celý kostol sa postupne zaplnil. Prišli aj celé rodiny s deťmi.

Ponorili sme sa do nádherných tónov komornej hudby a spevu sedemnásťčlenného zboru OMNIA zo Žiliny. Nebol to klasický koncert, ale dá sa povedať, že každá jedna skladba bola umeleckým dielom. Veľmi precízne a citlivo spracovaná a prednesená. Ženská a mužská časť zboru sa vzájomne dopĺňala a vytvorila jeden krásny harmonický celok. Zvlášť skladby zaspievané a capella, teda bez nástrojov, sa divákom veľmi páčili.
Ako hosť vystúpil aj Peter Ripka, úžasný tenorista, rodák z Prievidze, pôsobiaci na Žilinskom konzervatóriu, ktorý svoju opernú skladbu doprevádzal skvelou hrou na fujare. A aby nám zboristi ukázali, že ich repertoár netvorí iba komorná hudba, predviedli aj úžasne spracovanú ľudovú baladu „Išli hudci horou“. Bolo to nezabudnuteľné vystúpenie a členovia zboru boli odmenení dlhotrvajúcim potleskom.
Zbor vznikol v roku 2003 ako univerzitný zbor pri Žilinskej univerzite. Počas 20 rokov dosiahol mnohé ocenenia na slovenských aj medzinárodných súťažiach. Tohto roku si zo svetových olympijských hier zborov World Choir Games v Južnej Kórei priniesol zlatú a striebornú medailu.
Hlavným cieľom členov zboru je stále sa zdokonaľovať, rozvíjať, nechať sa inšpirovať a byť inšpiráciou pre iných. V repertoári majú skladby rôznych národov a žánrov, od renesancie až po 21. storočie. Nekonvenčné, zvukovo či vizuálne zaujímavé kompozície sú pre nich vždy príjemnou výzvou. OMNIA – všetko vo všetkom...

Elena Cagáňová

Červená streda – 22. november 2023

Pápežská nadácia ACN - Pomoc trpiacej cirkvi pozvala veriacich na celom Slovensku zapojiť sa do celosvetovej kampane Červená streda. V tento deň sa celý svet spojil v modlitbe a chrámy, kultúrne pamiatky a rôzne významné budovy sa rozsvietili červenou farbou, ktorá je symbolom mučeníctva a upozorňuje na diskrimináciu a prenasledovanie kresťanov v rôznych častiach sveta.

Až 300 miliónov kresťanov na svete trpí pre svoju vieru. Naša farnosť sa do Červenej stredy zapojila obetovaním modlitieb pred svätými omšami za prenasledovaných.

Utrpenie kresťanov vo Svätej zemi
Od 7. októbra s hrôzou sledujeme masové zabíjanie civilistov, únosy a bombardovanie v pásme Gazy. Celé štvrte sú zrovnané so zemou, zomierajú nevinní, medzi nimi aj tisíce detí a žien.
Pásmo Gazy je úzky pruh zeme na pobreží Stredozemného mora, severovýchodne od Sinajského polostrova. Medzi 2,3 miliónmi moslimských obyvateľov tu žije aj maličká komunita 1000 kresťanov. Všetci boli ťažko zasiahnutí. Nálety úplne zničili domy najmenej 53 kresťanských rodín a poškodili väčšinu budov kresťanských inštitúcií.

Katolícka škola
Bola zničená aj katolícka škola Sestier svätého ruženca, ktorá sa stala symbolom kresťanskej prítomnosti a vzdelávacej činnosti latinskej katolíckej cirkvi v Gaze. Škola bola založená v roku 2000 a začínala so 160 študentmi, no v roku 2023 už poskytovala vzdelanie 1 250 študentom kresťanského aj moslimského vierovyznania. Bola to jedna z najväčších škôl v Gaze, ktorá ponúkala kvalitné vzdelávanie pre chudobné komunity.
Našťastie sestry stihli školu evakuovať už niekoľko dní po začiatku vojny. Presťahovali sa do farnosti Svätej rodiny v inej štvrti Gazy, kde pomáhajú piatim ďalším rehoľníčkam a kňazovi so starostlivosťou o 750 vysídlených kresťanov, vrátane 100 detí a 70 ľudí so špeciálnymi potrebami.

Neopustíme našich ľudí
Napriek príkazu, aby sa všetci civilisti v Gaze evakuovali na juh, sestra Nabila Salehová, riaditeľka zničenej školy, opäť zdôraznila svoje rozhodnutie zostať s komunitou vo farnosti až do konca. Vzhľadom na deti, starších ľudí, ľudí s postihnutím a chorých, o ktorých sa starajú, by bolo logisticky nemožné, aby sa presťahovali. „Neodídeme a neopustíme našich ľudí. Sme tu, aby sme ich sprevádzali, nemôžeme ich v žiadnom prípade opustiť," potvrdila pri posledných kontaktoch s nadáciou.
Keďže situácia sa stále zhoršuje, viazne zásobovanie, dochádza im jedlo a voda. Bez pomoci iných ľudí sa nezaobídu. Aj s vašou podporou zabezpečí Latinský patriarchát Jeruzalema uviaznutým rodinám prísun základných potrieb: liekov, potravín, vody, paliva a hygieny.

Možnosti pomoci
Pridajme sa aj my a pomôžte našim trpiacim bratom a sestrám v Gaze. Každý jeden dar je veľmi dôležitý.

Ako pomôcť:
- cez stránku Nadácie ACN, www.acnslovensko.sk -„Pomoc Svätej Zemi“,
- vložením svojho milodaru do misijnej pokladničky vo farskom kostole pri soche svätej Terezky alebo milodar odovzdajte v sakristii v obálke označenej „Svätá Zem“,
- aj Slovenská katolícka charita vyhlasuje finančnú zbierku na pomoc pre ľudí v pásme Gazy, prispieť môžete na účet: IBAN SK93 1100 0000 0029 4546 3097, variabilný symbol 23020.

Všetkým dobrodincom zo srdca ďakujeme!

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií

Prievidžania sa zapojili do Potravinovej zbierky

Spoločnosť Tesco Stores SR v spolupráci s Potravinovou bankou Slovenska a ďalšími partnermi zorganizovali od 23. do 25. novembra 2023 Potravinovú zbierku. Aj v hypermarkete a supermarkete Tesco v Prievidzi mohli nakupujúci po nákupe darovať zakúpené trvanlivé potraviny a drogériu, ktorých sa v Prievidzi spolu vyzbieralo 1019,35 kg v hodnote 2548,90 €.

Počas zbierky sa v prievidzskom hypermarkete Tesco vyzbieralo spolu 854,16 kg darov v hodnote 2072,72 €. Vyzbierané trvanlivé potraviny a hygienické potreby boli poskytnuté neziskovej organizácii Charita – dom sv. Vincenta, ktorá ich využije pri poskytovaní sociálnych služieb v nízkoprahovom dennom centre a nocľahárni na Košovskej ceste.
V supermarkete Tesco v OD Prior na Námestí slobody darcovia odovzdali spolu 165,19 kg v hodnote 476,15 €. Tu sa do zbierky zapojili dobrovoľníci z neziskovej organizácie Spokojnosť – centrum sociálnych služieb. Táto organizácia je aj príjemcom týchto darov a zabezpečuje ich distribúciu prevažne v lokalite Ciglianska cesta, kde pôsobí.
Novinkou tohto ročníka bola možnosť finančnej podpory cez kupón, ktorý si nakupujúci mohli dať načítať pri pokladni. Vyzbierané finančné prostriedky poslúžia na nákup potravín podľa požiadaviek charitatívnych organizácií.
Navyše Tesco daruje charitatívnym partnerom financie vo výške 20 % hodnoty vyzbieraných potravín a drogérie. Tesco organizuje potravinovú zbierku už od roku 2013, počas predchádzajúcich ročníkov sa podarilo vyzbierať 1 047 ton potravín a drogérie pre ľudí v núdzi v hodnote takmer 1,7 milióna €.
„Ďakujeme darcom, ktorí svojím nákupom a darmi do zbierky prispeli a podporili tým ľudí v núdzi. Ďakujeme aj všetkým dobrovoľníkom, ktorí v obchodoch oslovovali darcov a pomáhali nám o zbierke informovať. V neposlednom rade ďakujeme zamestnancom Tesca a organizátorom, ktorí vytvárali pre realizáciu zbierky výborné zázemie,“ hovorí Milan Petráš, riaditeľ Charity – domu sv. Vincenta.

Alojz Vlčko

Novinky z piaristickej školy

Karneval všetkých svätých
Dňa 27. októbra sa v piaristickej škole uskutočnila akcia s názvom Karneval všetkých svätých. Zapojili sa do nej obe piatacké triedy. Piataci prišli v tento deň do školy v prestrojení znázorňujúcom niektorého zo svätcov. Okrem sv. Márie, Pavla a Patrika nechýbali ani sv. Martin, Monika či sv. Michal archanjel. Žiaci odetí do typického oblečenia chodili do iných tried, predstavujúc svojho svätého. Neskôr sa ako trieda zabávali tancom a hraním hier. Súčasťou programu bola aj svätá omša a možnosť prijatia sviatosti zmierenia. Rovnako si sviatok všetkých svätých neskôr pripomenuli aj štvrtáci.

Karneval všetkých svätých

Deň jablka
Aj v tento školský rok sa konala v priestoroch školy obľúbená akcia pre prvý stupeň – Deň jablka. Budúce učiteľky s asistentkami pripravili veľa zaujímavých aktivít pre prvý stupeň. Deti sa hravou formou oboznámili, ako sa zo semienka stane jablko, spolu si zaspievali, pripravili jabĺčka a za odmenu si pochutnali na koláčoch, štrúdli i muffinoch.

Deň jablka zorganizovali budúce učiteľky

Literárno-dejepisná exkurzia do Špane Doliny a Banskej Bystrice
Nevyspytateľné počasie sa v pondelok 6. novembra umúdrilo a umožnilo študentom sekundy a tercie zažiť pekné chvíle v malebnej dedinke Špania Dolina. Okrem spoznávania rôznych zákutí tejto obce, spojenej v minulosti s ťažbou medi, sa zúčastnili aj vyučovania v Historickej škole profesora Mistríka. Potom sa sekundáni a terciáni presunuli do Štúdia RTVS v Banskej Bystrici, kde dostali možnosť nielen nahliadnuť do zákulisia tohto zaujímavého prostredia, ale si aj vyskúšať prácu niektorých profesií.

Sekundáni a terciáni v štúdiu RTVS

Hodina sokoliarstva
Budúce pani učiteľky a asistentky majú

rôzne zaujímavé predmety. Jedným z nich je aj tvorivá dramatika. Hlavným cieľom tohto predmetu je rozvíjať ich kreativitu. Na jednej z novembrových hodín čelili študentky špeciálnej výzve – pripraviť zážitkové učenie sokoliarstva.

Po stopách Františky Pálfiovej

Dňa 8. novembra sa študenti kvinty a 1.G v rámci spoločenskovedného seminára vybrali na návštevu do Bojnického zámku. Lektorka Lenka Adamcová ich privítala a sprevádzala aktivitami z projektu Po stopách Františky Pálfiovej. Boli venované poslednému majiteľovi zámku Jánovi Františkovi Pálfimu a zaviedli ich do priestorov zámockej kaplnky. Keď doskladali aj posledný dielik puzzle zo života hradného pána, ich kroky smerovali do apartmánov zámku. Ďalšia cestička viedla do hrobky a následne do jaskyne pod zámkom. Posledným zastavením bol zámocký park, v ktorom, ako všade naokolo, bolo cítiť jeseň.

Majstrovstvá okresu v šachu

Dňa 8. novembra sa v CVČ Bojnice konali majstrovstvá okresu v šachu ZŠ. Družstvo piaristickej školy v celkovom hodnotení zvíťazilo. V kategórii chlapcov si prvé miesto odniesol Michal Maroši a v kategórii dievčat obsadila Margaréta Žišková tretie miesto. Našu školu reprezentovali: M. Maroši, T. Škríb, M. Strapko, Š. Krakovik, T. Kuhajda, M. Žišková, R. Schniererová a M. Škríbová.

Kurzy pre rodičov

V stredu 8. novembra sa v priestoroch školy začal Kurz o výchove detí do 10 rokov. Zúčastnení rodičia si pozreli vzdelávacie video a následne o danej problematike diskutovali v menších skupinkách. Kurz následne pokračoval každú stredu a končiť bude 6. decembra.

Pripravila: Petra Humajová
Foto: archív školy

Hodina sokoliarstva

Na návšteve Bojnického zámku

Kurz o výchove detí

Veľká Lehôtka privítala na festivale viaceré zbory

Ranný sneh a následne slnečný mrazivý deň nám spríjemnil čakanie, keď sme sa mali stretnúť s Kristom Kráľom. V sobotu 25. novembra sa konal už 26. ročník festivalu gospelovej piesne Mladí mladým vo Veľkej Lehôtke, v kostole, ktorého patrónom je práve Kristus Kráľ.

O 15:15 sa začala svätá omša celebrovaná kaplánom Martinom Mičkom z Prievidze--Zapotôčkov a pánom farárom Mirkom Sliačanom z Veľkej Lehôtky. Počas svätej omše hrala a spievala skupina SPRAY, ktorá vystúpila aj po sv. omši. V jej programe sme sa vrátili o 25 rokov späť do porevolučných časov, keď sa u nás gospel rozvíjal. Do programu však zaradili aj piesne z novšej tvorby.

Po nich vystúpili energiou nabité deti z Rosničky pod vedením Marty Orlíkovej. Krásne nadviazali na časy pod vedením Ivetky Luermanovej a ich energia všetkých naplnila radosťou. Boli veselí, detskí, super zladení. Krásna atmosféra.

Bartolomejčatá s hudobným sprievodom Petra Šveca roztlieskali celý kostol a radostným spevom ukázali, prečo sú tu už 30 rokov. Ich spev bol úprimný a naplnený radosťou a vierou.

Na záver vystúpil zbor Nádej z Prievidze--Zapotôčkov. Láska, nádej a viera v spásu žiarili z každej piesne. Bol to nádherný záver festivalu Mladí mladým 2023. Po záverečnom požehnaní od Miroslava Sliačana nám zbor Nádej dal jasné posolstvo v piesni: „Či si veľký a či malý, Boh ťa má rád...“ Ak Pán dá, o rok sa stretneme na 27. ročníku tohto jedinečného festivalu.

Text a foto: Branislav Bullo

Nech Duch tvojej milosti spočinie na nás

Po dlhšej dobe znova pokračujeme v liturgii. Ocitli sme sa po veľkom vchode, kňaz preniesol chlieb a víno, položil na oltár a potichu sa modlí krásnu Modlitbu obetovania, ktorá sa končí tichou prosbou: „Nech ti je naša obeta príjemná a nech Duch tvojej milosti spočinie na nás a na týchto predložených daroch.“

Táto prosba je fascinujúca. A nezdá sa vám aj povedomá no v inom kontexte? Keď Pilát, sediac na súdnej stolici na mieste zvanom Lithostrotus, po hebrejsky Gabbatha (Jn 19,13), videl, že nič nedosiahne (ľud žiadal ukrižovať Krista), vyhlásil: „Ja nemám vinu na krvi tohto človeka.“ A všetok ľud mu odpovedal: „Jeho krv na nás a na naše deti.“ (Mt 27, 24 - 25)

Šalom! Pokoj všetkým!

Teraz kňaz stojaci pred oltárom potichu prosí o dar Svätého Ducha: „Nech spočinie na nás a na týchto daroch“, t.j. na plodoch (deťoch) našich rúk. Po krátkej ekténii sa obracia k ľuďom, žehná a volá: „Pokoj všetkým!“, na čo mu ľud odpovedá: „I tvojmu duchu.“
Toto je už druhýkrát, čo zaznelo „požehnanie pokoja“. Prvýkrát to bolo pred čítaním evanjelia, lebo slovo Božie je dar pokoja v našich srdciach. A teraz sa žehná opäť. U židov pozdrav „šalom“ vyjadruje aj lásku k tomu, koho zdravíme. Preto sa hodí k tomu, čo teraz v liturgii prichádza.

Milujme sa navzájom

Kňaz vyzýva ľudí k vzájomnej láske: „Milujme sa navzájom, aby sme jednomyseľne vyznávali...“ A ľud dokončuje: „Otca i Syna i Svätého Ducha, Trojicu jednopodstatnú a nedeliteľnú.“ Nehovorí len „milujme sa navzájom“, ale aj zaujímavý dôvod na to - aby sme jednomyseľne vyznávali Otca i Syna i Svätého Ducha, Trojicu jednopodstatnú a nedeliteľnú.
Ak je Najsvätejšia Trojica obrazom dokonalej jednoty a lásky, naše vyznávanie Trojice by bolo falošné, keby sme sa jej aj my netúžili a nesnažili podobať. „Milujme sa navzájom“, teda tvorme v láske jednotu na obraz Svätej Trojice.

Tradícia vzájomného bozku pokoja

Tu prichádza bozk pokoja – z latinského obradu to poznáte po zvolaní: „Dajte si znak pokoja.“ V našej východnej cirkvi sa vytratilo dávanie znaku pokoja medzi ľudom. Ale nie tak úplne, jeho prítomnosť v obrade je vidno, keď po zvolaní kňazi prichádzajú jeden k druhému a objímajú sa so vzájomným bozkom na ľavé a pravé rameno. Ak je prítomný biskup, kňazi k nemu prichádzajú ako k prvému a bozkajú ľavé a pravé rameno, pričom kňaz biskupovi ešte bozká pravú ruku na znak poslušnosti a vernosti biskupskému stolcu. Obnovenie tradície vzájomného bozku pokoja aj medzi veriacimi bolo nariadené asi pred dvoma rokmi našimi východnými biskupmi. Vyzvali ľud, aby sme sa k tejto krásnej tradícii vrátili: dať si bozk pokoja – podať si ruky, pozdraviť svojho blížneho, no tak, aby sa tým nenarušovala celistvosť a dôstojnosť liturgie.

Vráťme sa aj vo východnom obrade k takejto forme vyznávania Svätej Trojice – formou vzájomného bozku pokoja.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz

Pozvánky na podujatia

Vianoce v Prievidzi budú bohaté na kultúrny i duchovný program. Pripravili sme pozvánky na niektoré zaujímavé podujatia.

DECEMBER 22

Skauti na Námestí slobody
Prievidzskí skauti pozývajú v piatok 22. decembra 2023 o 16:00 na Vianočné trhy na Námestí slobody v Prievidzi, kde vystúpia so svojím adventno-vianočným programom pri príležitosti prinesenia Betlehemského svetla do Prievidze.

DECEMBER 25

Slávnostná vianočná svätá omša s orchestrom
V piaristickom kostole sa na slávnosť Narodenia Pána, v pondelok 25. decembra 2023 o 9:30, koná tradičná slávnostná svätá omša, na ktorej bude účinkovať Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza spolu s Miešaným speváckym zborom Rozkvet.

JANUÁR 6

Svätá omša za mesto Prievidza
Tradíciou je aj slávenie svätej omše obetovanej za mesto Prievidza a jeho predstaviteľov na sviatok Zjavenia Pána. V sobotu 6. januára 2024 o 9:00 vo farskom Kostole sv. Bartolomeja bude účinkovať Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza s Miešaným speváckym zborom Rozkvet.

Pripravil: Alojz Vlčko

„Čas je drahocenný poklad, komu ho dávaš?“ (Pau del Rosso)

(Ukážka adventného zamyslenia)

„Dajte mi pokoj, na to nemám čas...“ „Prepáč, rád by som ti pomohol, ale nemám kedy...“ „Modlitba? To je len pre staré babky, ktoré nemajú nič iné na práci.“ Ako často tieto vety počúvame! Možno ich aj sami hovoríme. Táto doba je sama osebe veľmi uponáhľaná a v období Adventu sa ten tlak na nás akosi stupňuje ešte viac. Nemáme všetko upratané, napečené, pokúpené darčeky a dni sú stále kratšie. A síl nám ubúda. Prídu Vianoce – a aj tak bude stále niečo, čo sa nestihlo... A nám pri tej únave unikne celá ich podstata.

Skúsme to zmeniť. Nájdime si dnes chvíľu pre seba. Aj keby to malo byť len 10 minút. Či už to bude ráno, alebo večer. Stačí nám tiché miesto. Zavrieť oči, dýchať... Vyliať si srdce pred Bohom... Povedať mu všetko. Všetky obavy, úzkosti, bolesti. To, ako nič nestíhame... Ale aj to pekné, čo sme zažili a na čo sa tešíme.
A potom len čakajme a počúvajme, čo bude hovoriť Boh. Naplní nás pokojom... A možno to na druhý deň znova zopakujme. Potrebujeme to.

Text a foto: Martina Humajová

Oznamy z Charity - domu sv. Vincenta

Od pondelka 19. decembra do piatka 23. decembra 2022 v čase od 9:00 do 12:00 bude Charita – dom sv. Vincenta zbierať **ovocie, vianočné pečivo a trvanlivé potraviny pre núdznych**. Vaše dary budeme prijímať v budove charity na Košovskej ceste 19 (oproti firme Skanska - bývalým Banským stavbám). Následne budú dary rozdané núdznym počas vianočných sviatkov. **Ak by ste núdznym chceli pomôcť formou dobrovoľníctva**, kontaktujte riaditeľa Charity - dom sv. Vincenta, n. o., pána Milana Petráša na tel. č. 0905 951 854 alebo e-mailom na charitapd@gmail.com.

Alojz Vlčko

Betlehemské svetlo rozdajú skauti na Štedrý deň

Plamienok zapálený v Bazilike Narodenia Pána prinesú prievidzskí skauti na Hornú Nitru aj tento rok. Na Štedrý deň ho budú jednu hodinu rozdávať na 10 tradičných stanovištiach v Prievidzi a Bojniciach a po večerných vigílnych svätých omšiach.

Prievidzskí skauti zanesú Betlehemské svetlo do zariadení pre seniorov v Prievidzi a Handlovej, slávnostne ho odovzdajú aj primátorom miest. Plamienok sa rozšíri v regióne aj v ostatných mestách a obciach, kde bude dostupný najmä v kostoloch podľa miestnych tradícií.

Na Štedrý deň 24. decembra 2023 od 13:00 do 14:00 budú skautky a skauti rozdávať Betlehemské svetlo záujemcom v Prievidzi a Bojniciach na týchto desiatich miestach:

- Dlhá ulica (pri potravinách Koruna)
- Námestie slobody (pri Trojičnom stĺpe)
- Žabník (pri potravinách Spektrum na Ulici Stavbárov)
- Necpaly (pri potravinách Jednota na Veľkonecpalskej ulici)
- Sever (pri potravinách Jednota na Ulici K. Novackého)
- Sídlisko Píly (pri hoteli Magura na Námestí J. C. Hronského)
- Zapotôčky (pri potravinách Jednota na Ulici Ľ. Ondrejova)
- Bojnice (pri lekárni Notre Dame)
- Bojnice (pred Kostolom sv. Martina)
- Bojnice (v časti Dubnica)

Okrem toho Betlehemské svetlo skauti rozdajú na Štedrý deň aj po skončení vigílnych svätých omší so začiatkom o 16:00 pri týchto kostoloch:

- Farský Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi
- Kostol Najsvätejšej Trojice (piaristický)
- Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky)
- Farský Kostol sv. Martina v Bojniciach

Betlehemské svetlo bude horieť od 22. do 24. decembra 2023 nepretržite aj v označenom kahanci na Námestí piaristov v Prievidzi pri soche Panny Márie Immaculaty pred piaristickým kostolom.

Viac zaujímavostí o Betlehemskom svetle, ako aj mapu miest, kde si ho môžete zapáliť na celom Slovensku, nájdete na www.betlehemskesvetlo.sk.

Nech prežiari vianočné sviatky, to vám prajú skauti, skautky!

Text: Alojz Vlčko
Foto: Peter Melicherčík

Vianočné obdobie 2023/24 v Prievidzi

Rozpis svätých omší a ostatného programu

Kostol	Farský Kostol sv. Bartolomeja (Prievidza - mesto)	Kostol Nanebovzatia Panny Márie (mariánsky na cintoríne)	Kostol Najsvätejšej Trojice (kláštor piaristov)	Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky)
NEDEĽA **24. 12. 2023** 4. adventná Štedrý deň Vigília slávnosti Narodenia Pána	**7:30** **9:00** **10:30** **16:00** **22:00**	10:30 gréckokatolícka svätá liturgia 19:00 veľká večiereň s lítiou **24:00**	**7:00** **9:30** **11:00** **16:00** **24:00**	**8:00** **10:00** **16:00** **24:00**
PONDELOK **25. 12. 2023** Narodenie Pána, slávnosť (prikázaný sviatok)	**7:30** **9:00** **10:30** **18:00**	**9:00** 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia, myrovanie	**7:00** **9:30** **11:00**	**8:00** **10:00** + stretnutie pri jasličkách **19:00**
UTOROK **26. 12. 2023** Svätého Štefana, prvého mučeníka (sviatok)	**7:30** **9:00** **10:30** **18:00**	**9:00** 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia	**7:00** **9:30**	**8:00** **10:00** **19:00**
NEDEĽA **31. 12. 2023** Sv. rodiny Ježiša, Márie a Jozefa, Sv. Silvestra I., pápeža Starý rok (sviatok)	**7:30** **9:00** **10:30** **16:00** s pobožnosťou **23:30 - 24:00** kostol otvorený k tichej adorácii a na požehnanie	**9:00** 10:30 grékokatolícka svätá liturgia	**7:30** **9:30** **11:00** **16:00** s pobožnosťou	**8:00** **10:00** **16:00** **23:30-24:00** kostol otvorený k tichej poklone
PONDELOK **1. 1. 2024** Nový rok Panny Márie Bohorodičky (prikázaný sviatok)	**7:30** **9:00** **10:30** **18:00**	**9:00** 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia, myrovanie	**7:00** **9:30** **11:00**	**8:00** **10:00** **19:00**
SOBOTA **6. 1. 2024** Zjavenie Pána (prikázaný sviatok)	**7:30** **9:00** **10:30** **18:00**	**9:00** 10:30 gréckokatolícka svätá liturgia, Veľké svätenie vody, myrovanie	**7:00** **9:30** **18:30**	**8:00** **10:00** **19:00**

Spovedanie k Vianociam

Pristúpiť k sviatosti zmierenia pred Vianocami bude v Prievidzi možné počas spoločnej svätej spovede na 3. adventnú nedeľu 17. 12. 2023 od 15:00 do 17:45 s prestávkou od 16:30 – 17:00. Kňazi budú spovedať v troch kostoloch súčasne (farský Kostol sv. Bartolomeja; Kostol Najsvätejšej Trojice – piaristický; farský Kostol sv. Terézie z Lisieux – Zapotôčky). Vo farskom Kostole sv. Bartolomeja v Prievidzi bude spovedná služba zabezpečená aj počas celého týždňa od pondelka 18. 12. do piatka 22. 12. 2023 od 10:00 do 17:00.

Albert Schweitzer: „Jediné, čo bude dôležité, keď odídeme, budú stopy lásky, ktoré sme tu zanechali.“

Juraj Bačišin: História nie je len o slávnych politikoch, generáloch, bitkách či politike

V rozhovore s učiteľom dejepisu a občianskej náuky sa ponoríme do sveta bohatých učiteľských skúseností a zistíme, akým spôsobom formuje myseľ mladých študentov. Náš respondent poskytne hlboký pohľad na svoju kariéru, podelí sa o výzvy spojené s učením. Rozhovor neobišiel ani otázky vplyvu politiky na vyučovanie a historické udalosti, ktoré sú najdôležitejšie na pochopenie. Na všetky tieto otázky a mnoho viac odpovedal vášnivý a vážený učiteľ Piaristickej spojenej školy Františka Hanáka, pán Juraj Bačišin.

▪ **Čo vás viedlo stať sa učiteľom dejepisu a občianskej náuky?**

Nuž, smerovanie mojej profesijnej budúcnosti možno určil už dátum narodenia. Narodil som sa 28. marca, čo je Medzinárodný deň učiteľov, ktorý je pamiatkou na narodenie známeho pedagóga Jana Amosa Komenského. A potom to boli ďalšie osobné zážitky, udalosti, ktoré ma smerovali k humanitným predmetom.

Už ako dieťa som rád čítal rôzne encyklopédie a literatúru faktu. Rád som si listoval v atlasoch či učebniciach dejepisu, ktoré mal doma starší brat. K záujmu o históriu ma podnietili aj pamiatky nášho regiónu, v prvom rade piaristický kostol či Bojnický zámok. K záujmu o verejný život ma priviedli aj udalosti revolúcie roku 1989, ktoré som vtedy sledoval v televízii. No a v neposlednom rade to bolo, že v škole som mal radšej humanitné predmety. V tých prírodovedných som nevynikal, naopak, v matematike som bol skôr antitalent. (Úsmev.)

▪ **Aké boli kľúčové míľniky vo vašej učiteľskej kariére?**

Samozrejme to bola vysoká škola – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, na ktorú mám dobré spomienky. Už počas školy som pracoval na Bojnickom zámku ako lektor, čo bola výborná príprava v oblasti vystupovania pred ľuďmi a tiež v štúdiu dejín. Potom som nastúpil na Piaristickú spojenú školu, kde pôsobím dodnes. Učil som tam žiakov základnej školy, gymnázia a istý čas i odborného učilišťa. To boli míľniky, ktoré dali človeku veľa skúseností. No a významným momentom boli tiež maturitné skúšky, v ktorých som vystupoval v úlohe skúšajúceho či predsedu predmetovej maturitnej komisie.

▪ **Ako sa váš prístup k výučbe histórie**

a občianskej náuky vyvíjal od začiatku vašej pedagogickej kariéry?
Myslím, že mám svoj ucelený štýl, kde sa snažím skĺbiť odbornosť i osobný prístup. Riadim sa heslom, že učiteľ má žiakov viesť, nie niesť.

▪ **Ako sa snažíte oživiť a aktualizovať svoj výučbový štýl, aby bol relevantný pre súčasných žiakov?**
V poslednej dobe sú spomenuté oživenie a aktualizácia spojené hlavne s využitím počítača a internetu. Niekedy ma mrzí, že mladí ľudia ho vnímajú len ako prostriedok plytkej zábavy, prípadne zdroj na kopírovanie textov na referáty do školy. Pritom ponúka veľa možností na vzdelávanie. Uvediem príklad. Napríklad dnes populárny Facebook. Je na ňom viacero skupín či stránok, ktoré možno využiť aj pri získavaní serióznych informácií. Napr. aj stránky kresťanského charakteru. Ja som si napr. obľúbil fb stránku s názvom „História slovenských evanjelikov“. Keď si ju každý deň otvorím, nájdem tam mnoho zaujímavých nových informácií o osobnostiach našich dejín, ale napr. aj krásne verše. Vyskúšajte ju, odporúčam.

▪ **Akým výzvam ste čelili pri výučbe kontroverzných historických udalostí?**
Myslím, že nijakým výrazným. Občas niektorí študenti polemizujú, ale to je normálne. Veď sa hovorí, že „demokracia je diskusia“.

▪ **Ako podporujete žiakov, aby sa stali aktívnymi občanmi so schopnosťou kritického myslenia a porozumenia histórie?**
Svojou prácou. (Úsmev.) Existuje viacero postupov, metód, ale ich výpočet je skôr nudnou pedagogickou teóriou.

▪ **Ktoré historické obdobia alebo udalosti považujete za najdôležitejšie, aby im žiaci porozumeli?**
Za dôležité považujem hlavne udalosti 20. storočia. Bolo búrlivé, prinieslo dve svetové vojny, krízy a diktatúry. Dôsledky všetkého spomenutého nás ovplyvňujú dodnes. V 20. storočí sa mnohým ľuďom ublížilo v mene falošných ideológií, ako boli napr. nacizmus či marxizmus. Ničili sa ľudské životy i materiálne statky. Veď aj v našej Prievidzi ešte začiatkom 80. rokov štátna moc necitlivo zbúrala židovskú synagógu, ktorá mohla byť pamiatkou mesta. Žiaci by o týchto veciach mali vedieť, premýšľať o nich a svoje konanie riadiť tak, aby sa to v budúcnosti neopakovalo.

▪ **Ako reagujete na rôzne úrovne záujmu žiakov o históriu a občiansku náuku?**
Žiaci majú rôzne zameranie – humanitné, prírodovedné. Nerobím z toho vedu, beriem to „športovo“.

▪ **Ako sa snažíte prepojiť učivo histórie s aktuálnymi udalosťami?**
Aktuálne udalosti sú často ovplyvnené históriou. To prepojenie realizujem hlavne vďaka už spomínaným možnostiam internetu, kde sledujeme aktuálne články, príspevky, dokumenty.

▪ **Ako vnímate vplyv politiky na výučbu histórie?**
Mnohí žiaci sú v politických názoroch samozrejme ovplyvnení rodinou a u tých často ich mylné argumenty nezmeníte. Nepresvedčíte ich faktami. Tak sa im aspoň snažím vysvetliť, že aj v komunikácii o politike treba zachovať slušnosť. Tej neslušnosti je dnes v tomto zmysle veľa.

▪ **Ktoré historické postavy a udalosti podľa vás poskytujú najväčšiu inšpiráciu pre študentov?**
História nie je len o slávnych politikoch, generáloch, bitkách či politike. Je aj o osobnostiach, ktoré sa snažili šíriť dobro či priniesli osobné svedectvá odvahy. Tie sú inšpiráciou nielen pre mňa, ale snáď aj pre študentov.
Uvediem príklady. Je to Albert Schweitzer, nemecký teológ, lekár, kňaz, nositeľ Nobelovej ceny za mier, ktorý vyše 40 rokov pracoval v Afrike ako lekár pre tých najbiednejších. Nemec Schweitzer bol rovesníkom iného Nemca – Adolfa Hitlera. Ale kým on priniesol blížnym veľa dobra,

jeho krajan – politik – veľa zla. Mám rád Schweitzerov výrok: „Jediné, čo bude dôležité, keď odídeme, budú stopy lásky, ktoré sme tu zanechali.“ Tým by sme sa mali ako ľudia vždy riadiť, nemyslíte?
Historických postáv, ktoré vydali svedectvo odvahy, bolo mnoho. Ja mám rád jednu, ktorú málokto pozná. V roku 2016 pápež František blahorečil skupinu albánskych mučeníkov, ktorí zahynuli pre vieru v čase komunizmu. Bola medzi nimi aj mladá učiteľka Maria Tuci. Mala 22 rokov, keď bola v roku 1949 zatknutá. Vo väzení ju nútili, aby sa zriekla viery, pričom ju bili a týrali. Nepodľahla nátlaku. Pred smrťou vyriekla slová: „Ďakujem Bohu, že mi dal silu a zomieram slobodná.“ Fascinujúci postoj. Neviem, či by sme my dnes (vrátane mňa) boli tak morálne silní. Študenti by sa na tomto príklade mali dozvedieť, že sloboda je otázkou vnútorného pocitu, je to niečo, čo vám nevezme ani to najkrutejšie väzenie. A odvážny nemusí byť nejaký vojak, ale každý jedinec, ak má pevné postoje a riadi sa svedomím.
Ale často sa o silných a inšpiratívnych ľuďoch nedočítate v učebniciach. Často sú alebo boli medzi nami. Napr. moja stará mama. Narodila sa na konci 1. svetovej vojny na východnom Slovensku, kde žili bez elektriny a v chudobe. Zažila 2. svetovú vojnu i prechod frontu. Vychovala 5 detí, prežila svojich dvoch manželov i syna, ktorý tragicky zomrel v mladom veku. Pracovala, žila skromne, chodila do kostola aj v čase komunizmu. Nesťažovala sa, vystačila si s málom. Podobné príklady majú čitatelia určite aj vo svojom okolí.

▪ **Blížia sa Vianoce. Čo pre vás znamenajú?**

Vianoce pre mňa ako veriaceho človeka znamenajú sviatok narodenia Ježiša Krista. Spájajú sa so spomienkami napr. na detstvo či polnočné sv. omše v piaristickom kostole. Príjemné emócie. Plánujem ich stráviť bežne, doma. Je to zároveň i čas pracovného voľna, čo je vždy príjemné. A čo sa týka vianočného jedla, tu nemám zvláštne preferencie, zjem všetko, čo nezje mňa…
Samozrejme, že mám nejaké obľúbené vianočné filmy… Sú to filmy, ktoré ste už videli mnohokrát, ale vždy si ich pozriete znovu. Lebo sú jedinečné, majú svoje čaro. Možno neprekvapím, že pre mňa je takým filmom historická komédia Císařův pekař – pekařův císař. Hlavne kvôli skvelému hercovi Janovi Werichovi. Keď sme rozprávali o inšpiratívnych osobnostiach, on bol jednou z takých. Spájal múdrosť a vtip, šíril okolo seba pozitívnu energiu. Hoci mal ťažký osobný život poznamenaný tragédiami a podlomeným zdravím, nedal to na sebe poznať. To by nás mohlo inšpirovať. A možno aj myšlienka jeho známej piesne: „Život je len náhoda, raz si hore a raz dolu. Kto v živote miluje, nech nestráca nádej.“

Mário Orság
Foto: archív Juraja Bačišina

Mgr. Juraj Bačišin *sa narodil v roku 1982 v Bojniciach, žije v Prievidzi. Vyštudoval Filozofickú fakultu Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, odbor učiteľstvo dejepisu a občianskej náuky. Krátko pracoval v SNM – Múzeum Bojnice (Bojnický zámok). Aktuálne pôsobí na Piaristickej spojenej škole Františka Hanáka v Prievidzi. V oblasti histórie a politiky publikoval príspevky v tlačených médiách (.týždeň, Pravda) či na internetových portáloch. Prispieva i do časopisu Bartolomej.*

Ako sa pripravuješ na čas, keď sa stretneš s Pánom?

- **Miška (40 r.)**: „S Božou milosťou a pomocou sa snažím umlčať hlas svojej vlastnej vôle, a tak očistiť svoje srdce. To srdce neočisťujem kvôli sebe, ale aby bolo pripravené prijať Boha a stretnúť sa s ním z tváre do tváre.“
- **Ivka (57 r.)**: „Snažím sa byť počas celého dňa v prítomnosti Božej, každý deň sa modlím a myslím na duše v očistci, ktoré nás predišli, aby som si tak pripomínala deň, ktorý aj mňa čaká. Prosím Pána Ježiša a Pannu Máriu, aby boli pri mne, keď si ma Pán povolá. A snažím sa hneď odpúšťať, aby ma neťažilo žiadne neodpustenie, aby som mala stále v srdci lásku a Božiu prítomnosť.“
- **Mária (32 r.)**: „Často sa stretávam s eucharistickým Ježišom. Eucharistia mi dáva silu žiť svoj život lepšie. Ľutujem svoje hriechy, keď sú ťažšie, idem čím skôr na spoveď. A snažím sa odpustiť každému, kto ma zranil a milovať aj tých, ktorí mi občas znepríjemňujú život – to je niekedy ťažké. Občas rozmýšľam, či budem mať dosť oleja ako tie múdre panny. Desí ma predstava, že by Pán zavrel predo mnou dvere... Ale dúfam v jeho milosrdenstvo.“
- **Ľubka (61 r.)**: „Stretnutie s Pánom musí byť veľká radosť. Náš Pán chce, aby sme všetci išli do neba, určite by sa tomu potešil, ale ešte kým sme tu, žime tak, aby sme nepáchali hriechy. Boh je láska a byť s ním je veľká radosť, pokoj a láska.“
- **Žanetka (54 r.)**: „Prosím o vieru, aby Pánovi nebolo smutno a nenaplnilo sa slovo: ‚Ale či Syn človeka nájde vieru na zemi, keď príde?’“
- **Anka (68 r.)**: „Mala by som prežiť každý deň ako môj posledný. Ráno si uvedomím, že dnes večer možno zomriem. Ako budú vyzerať moje myšlienky, reči, skutky, modlitby, čo dôležité mám dnes stihnúť, čo nepodstatné vynechať? S akou láskou sa dnes budem správať k blízkym, k ľuďom ktorých stretnem, koho mi treba odprosiť, komu poďakovať? Vo všetkom prosím: Bože príď mi na pomoc so svojím sv. Duchom! A večer sa pripravená odovzdám do Božieho milosrdenstva a môžem umrieť a stretnúť sa s Pánom.“
- **Peter (28 r.)**: „Viem, že raz sa postavíme pred Sudcu, aby sme sa zodpovedali zo svojich skutkov, otvoria sa naše knihy života. Jeden svätec napísal, že naše zlé skutky vymazané spoveďou a napravené pokáním sa s týchto knihách nebudú môcť zjaviť, pretože každý úprimne vyznaný hriech a odpustený Božím milosrdenstvom už neexistuje.“
- **Irenka (72 r.)**: „Chválim Najsvätejšiu Trojicu: ‚Milovaná, chválená bez prestania buď Najsvätejšia sviatosť oltárna od tohoto času až na veky.’“
- **Sr. Jana (59 r.)**: „Modlím sa za šťastnú hodinu smrti, teším sa na stretnutie s Pánom Ježišom, často myslím na nebo, verím v jeho nekonečné milosrdenstvo a v jeho lásku.“
- **Antónia (72 r.)**: „Pripravujem sa všetkými dobrými skutkami, láskou k známym, k svojmu blížnemu, modlím sa a dôverujem v jeho vernosť.“
- **Don Ján (92 r.)**: „Sviatostnou sv. omšou, aby sme ho prijali ako Kráľa Kráľov. On nám dá silu, lebo slovo Božie je živé. Plniť Desatoro, odpustiť, modliť sa za nepriateľov. Panna Mária je našou kráľovnou. Keď budeme plniť Božiu vôľu, budeme spasení. Žehnám všetkým, aby sme ho prijali do čistého srdca a svedčili o ňom, lebo on je živý.“
- **Anita (75 r.)**: „Verím v jeho blaženú nádej, že láska Božského Srdca ma privedie k nemu. Prosím o milosť Pannu Máriu, aby som sa zlepšila, milovala ho pravou Božou láskou aj malými skutkami a milovala blížneho ako seba samého.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagáňová

Boží čas je iný ako ľudský

Poznáme slovenské príslovie: „Božie mlyny melú pomaly, ale isto.“ Možno je za touto skúsenosťou viera našich predkov, ktorá vychádza z Prvého listu apoštola Petra: „U Pána je jeden deň ako tisíc rokov a tisíc rokov ako jeden deň. Pán nemešká s prisľúbením, ako sa niektorí nazdávajú, že mešká; on je len trpezlivý s vami a nechce, aby niekto zahynul, ale aby sa všetci dali na pokánie.“ (1 Pt 3, 8 - 9)

Očakávanie Ježišovho príchodu nie je otázkou množstva dní alebo storočí, ale kvality času, ktorý bol každému z nás daný. Boh nevníma čas človeka ako súčet dní jeho života, ale dopraje mu potrebný čas na obrátenie, aby prišiel k spáse.

Biblické chápanie času

Biblické chápanie času je iné ako ho vnímame my, ako hodiny, dni mesiace, roky a storočia. Biblia začiatok nášho času spája so stvoriteľským činom, o ktorom platia slová: „A Boh videl, že je to dobré.“ (porov. Gn 1, 10) Musíme si uvedomiť, že Boh jestvoval skôr ako tento čas. Čo sa bude v čase odohrávať, je vlastný Boží zámer, podľa ktorého usmerňuje najprv celé stvorenie na človeka a potom riadi údel človeka k tajomnému cieľu – večnosti.

Čas teda slúži ako Božie dielo za rámec dejinám, ktoré sa týkajú nás. V ľudskej skúsenosti sa navrstvujú dva aspekty času: jeden, ktorým sa riadia prírodné cykly – kozmický čas -, a druhý, ktorý sa odvíja v udalostiach – historický čas. Oba riadi Boh a usmerňuje ich pospolu k tomu istému.

Uvedené slová nám ukazujú, že čas, ktorý vnímame ako ľudia na tejto zemi, je úplne odlišný od času Božieho. Môžeme to vyjadriť slovami, že človek žije v čase a Boh vo večnosti, kde žije na veky vekov. Sám Boh Stvoriteľ určil rytmy, ktorými sa riadi príroda: striedanie dňa a noci, pohyb hviezd, ktorý je podmienkou dňa a noci, opakovanie ročných období. To, že sa tieto cykly vracajú v pravidelných intervaloch, je znak poriadku, ktorý Boh vložil do svojho stvorenia. Všetky národy vzali tieto cykly za základ merania času na zemi.

Naopak, dejiny neovláda zákon večného kolobehu. Dejiny sú v základe usmerňované Božím zámerom, ktorý sa v nich odvíja a zjavuje. Ich míľnikmi sú udalosti, ktoré majú jedinečnú povahu a neopakujú sa, ale ostávajú vtlačené do spomienok, vďaka ktorým je ľudstvo schopné pokroku. V tomto historickom čase prichádza na svet aj Ježiš, Boží Syn.

Ježiš v historickom čase

Ježiš žije v historickom čase, ako čítame v Liste apoštola Pavla Galaťanom: „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom, aby vykúpil tých, čo boli pod zákonom, a aby sme dostali adoptívne synovstvo.“ Gal 4, 4 - 5) Evanjeliá začleňujú jeho život do konkrétnych historických udalostí: narodil sa v „dňoch kráľa Herodesa“ (Mt 2,1), Jánovo kázanie začína „v 15. roku vlády cisára Tibéria“ (Lk 3,1), Ježiš vydáva svoje krásne svedectvo pred Ponciom Pilátom (porov. 1 Tim 6,13). Ježiš sa tiež podrobil normálnym lehotám, ktoré si vyžaduje každé ľudské dozrievanie, teda mal plnú účasť na našom zážitku času. Zároveň Ježiš svojím prorockým vedomím ukázal, že je nad behom udalostí, a preto žije svoj život s očami upretými na smrť, ku ktorej „musí“ dospieť, aby bol potom vzkriesený. Je to jeho hodina a poslušnosť voči Otcovi mu nedovoľuje, aby ju urýchlil, ako to vyslovil v Káne: „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.” (Jn 2,4)

Ježiš už na začiatku svojho pôsobenia vyhlasuje: „Čas sa naplnil, priblížilo sa Božie kráľovstvo.“ (Mk 1,15) Keď plače nad Jeruzalemom, hovorí, že nepoznal čas svojho navštívenia (porov. Lk 19,44). Je-

žiš je završením židovského očakávania. S ním prišla plnosť časov.

Čas Cirkvi

Ježišom sa začali posledné časy, avšak vzkriesením sa rozširujú takým spôsobom, ktorý proroci a apokalypsy výslovne nepredvídali. Ježiš nám cez podobenstvá dal nahliadnuť, že Božie kráľovstvo bude kráčať k budúcej plnosti iba postupne, čo predpokladá uplynutie určitého času. Poslanie, ktoré Ježiš po vzkriesení zveril apoštolom pri nanebovstúpení: „Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta." (Mt 28,19-20), tiež ukazuje na to, že skončenie sveta nebude hneď. Poukazuje na to, že medzičas, keď Ježiš zaujal miesto „po pravici Otca", a chvíľou, keď sa opäť vráti v sláve na konci čias, aby sa naplnili prisľúbenia prorokov, je vložený čas Cirkvi. Ide o čas, v ktorom sa evanjelium stane známym všetkým ľuďom, pohanom i židom, aby všetci mohli dosiahnuť dobro spásy. Je to Božie pozvanie, je to výzva, ktorá zaznieva „dnes, keď počujete jeho hlas", aby sme vykročili na cestu obrátenia.

Zároveň čas Cirkvi je časom posvätným, keď máme rozpoznávať znamenia čias a v náboženských sviatkoch zakúšať účasť na budúcich dobrách v nebeskom kráľovstve. Čas Cirkvi dosiahne úplnú premenu, keď sa zjavia „nové nebesia a nová zem". Tam už nebude ani slnko, ani mesiac, aby určovali čas ako v súčasnom svete, lebo ľudia vstúpia do Božej večnosti.

Čas na zemi

Je tu namieste otázka: Ako prežiť tento čas na zemi? Odpoveď nachádzame v slovách: „Kajajte sa teda; obráťte sa, aby sa zotreli vaše hriechy a prišli časy osvieženia od Pána, aby poslal Ježiša, ktorý je vám predurčený Mesiáš." (Sk 3, 19 - 20)

Čas osvieženia môžeme prirovnať k človeku, ktorý fúka do horúcej polievky, aby ju trochu ochladil. Aj náš život v tomto čase častokrát vnímame ako veľmi rozpálený, ohnivý až nešťastný. Práve Ježiš nám ukazuje, že prišiel na zem a zjavil sa nám preto, aby nás upriamil na prežívanie nášho života príjemne, priaznivo, osviežujúco, aby sme v ňom našli osvieženie.

Je tu pozvanie Ježiša vykročiť na cestu lásky, ktorá už nie je cestou hriechu a sebectva, čiže cestou omylu. Sme pozvaní prijať Božie milosrdenstvo, Božie odpustenie, lebo Boh je láska, a vykročiť na cestu obrátenia.

A tak využime aj tohtoročný čas Adventu na to, aby sme vyrovnali cestu Pánovi do našich sŕdc. Pripravme sa a vykonajme si dobrú sv. spoveď, aby sme Vianoce prežili ako príchod Boha do našich sŕdc.

Jozef Repko, farár

Spracované podľa: Silvano Fausti: Skutky apoštolov; Xavier León-Dufour: Slovník biblickej teológie.

Ich tikot píše históriu

Nájdeme ich takmer na každej ruke, v každej domácnosti či kancelárii. Nachádzajú sa na stanici aj v čakárni u lekára. Sú stvárnením plynúceho času, ktorý tvorí naše dejiny. Reč je o hodinách.

Na troch prievidzských katolíckych kostoloch sa nachádzajú vežové hodiny - dvoje historické a jedny moderné. Spolu ich je však štvoro, keďže na farskom kostole sa nachádzajú aj hodiny slnečné. Kostol Nanebovzatia Panny Márie na cintoríne na svojej veži hodiny nemá. Hodiny na kostoloch aj dnes v spojení so zvukom zvonov, odbíjajúcich v pravidelných intervaloch, merajú čas nášho života. Upozorňujú nás na začiatok či záver dňa, na čas modlitby a práce. Bez nich by bolo naše bytie nepredstaviteľné.

Vežové hodiny na farskom kostole

V roku 1678, počas krutého plienenia vojskami Imricha Tökölihо, boli v rámci farského kostola zničené vežové hodiny i zvony. Hodiny boli opäť celkom zničené následkom požiaru v roku 1828. V roku 1832 dal z vlastných prostriedkov nanovo prekryť vežu farského kostola kanonik Jozef Škopec, ktorý do nej zakúpil aj nové hodiny.

Mnohí Prievidžania nevedia, že v minulosti boli nad hodinami napísané dva roky. Na záberoch z čias Rakúsko-Uhorska bol uvedený rok 1832 na pamiatku už spomínanej obnovy. Ďalší rok – 1927 - bol doplnený v čase, keď do kostola zakúpili nový organ a zároveň bola opäť vykonaná oprava veže.

Obidva tieto roky zmizli v druhej polovici 20. storočia počas ďalšej obnovy kostola, keď bola zmenená aj farba ciferníka hodín na tmavšiu.

Slnečné hodiny

V roku 1662 boli na fasáde južnej kaplnky farského kostola namaľované slnečné hodiny. Na myšlienku Posledného súdu a posmrtného života poukazuje varovanie v nápise hodín „Filioli novissima hora“ (Synáčikovia, posledná hodina).

Hodiny s rímskymi číslicami a ciferníkom rozdeleným na polhodiny a štvrťhodiny ukazujú čas od šiestej hodiny rannej do šiestej hodiny večernej. Zaujímavá je interpretácia textu hodín, ktorá sa odvoláva na citát z prvého Jánovho listu 2, 18. Katolícky preklad uvádza: „Deti moje, je posledná hodina. A ako ste počuli, že príde antikrist, tak teraz vystúpilo mnoho antikristov. Z toho poznávame, že je tu posledná hodina.“

Vežové hodiny na piaristickom kostole

Na plánoch pôvodného piaristického kostola zo 17. storočia (o ňom si povieme viac v niektorom z nasledujúcich čísel) nie sú znázornené žiadne vežové hodiny. Na základe toho by sme mohli konštatovať, že tento kostol ich nemal. V roku 1748 sa pravdepodobne stavala veža už súčasného piaristického kostola. Zdá sa, že práca na veži sa skončila, lebo ešte v auguste zaplatil páter Hanghe kamenárovi za vyhotovenie rámu na vežové hodiny. Veža bola pokrytá medeným plechom a boli na nej nainštalované hodiny najnovšieho typu.

Pavol Schmidt

Zdroje:

- MATÁKOVÁ, Barbora. Pamiatky. In Monografia mesta Prievidza, Štúdio Harmony, s. r. o. Banská Bystrica, 2013, s. 226.
- KLIŽAN, Erik. Jozef Škopec - prvý čestný občan. In Prievidzský občasník, 2022, roč. 19, č. 4, s. 7.
- MIŠÍK, Mikuláš. Prievidza, Stredoslovenské vydavateľstvo, 1970, s. 202, 205, 309.
- Osobná výpoveď Erika Kližana

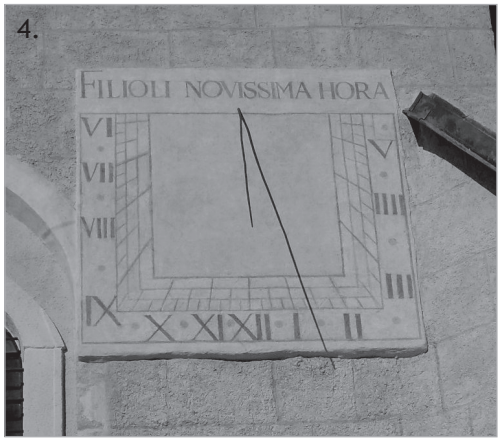

Foto:

1. Vežové hodiny farského kostola v čase, keď boli nad nimi ešte napísané pamätné roky. Zdroj: Archív Klubu priateľov histórie Prievidze
2. Moderné vežové hodiny na Kostole sv. Terézie Z Lisieux na Zapotôčkoch. Zdroj: Pavol Schmidt
3. Veža piaristického kostola s čiastočne prekrytými vežovými hodinami v čase obnovy. Zdroj: Archív Klubu priateľov histórie Prievidze
4. Slnečné hodiny zo 17. storočia na fasáde farského kostola. Zdroj: Pavol Schmidt

... tri otázky pre online športového redaktora TV JOJ Jozefa Kotrisa

Čas je vzácna veličina pre mnohých ľudí. Svoje o tom vie aj novinár Jozef Kotris, ktorý má skúsenosti predovšetkým so športovou tematikou, kde čas rozhoduje nielen na pracovisku, ale aj na športoviskách. Samozrejmé je však to, že čas nie je len práca. Alebo je?

1 **Predstav si moment, keď naši hokejisti akurát strelili víťazný gól a máš službu v práci. Čo v tej chvíli pociťuješ možno ako fanúšik? A čo robíš ako sprostredkovateľ, ktorý potrebuje túto informáciu posunúť čo najrýchlejšie k ďalším ľuďom?**
Vtedy nie som fanúšik. Ide o to mať text hneď zverejnený a čo najskôr doplniť video, ak sme vysielateľ a máme práva na videozábery. Vlastne, ja už prestávam byť fanúšikom, na čo ma upozorňujú aj kamaráti. Namiesto toho, aby som sa tešil z víťazstva „svojho“ tímu, si všímam veci, ktoré si nie každý všimne, aby som sa mal na čo pýtať aktérov.

2 **Žurnalisti často chcú „byť prví“, funguje tam akási rivalita. Bijú sa takpovediac s časom. Čo si o tom myslíš v rámci spoločnosti? Nejde to na úkor kvality?**
Filozofická otázka. Ja sa spýtam naopak - čo je kvalita? Dnešná komerčná doba nie je o nejakej kvalite, čo sa často ukazuje na konečnom výstupe. Dnes je to o tom byť prví alebo ponúknuť to, čo nemá konkurencia, aby sme získali divákov a čitateľov a následne mohli kolegovia predávať reklamu. Ako povedal pred rokmi známy komentátor, dnešné médiá robia všetko pre klik. Výstižné. Aj preto je dnes dôležitejšie ako kedykoľvek, aby sa diváci na médiá pozerali kriticky a zamýšľali sa nad tým, čím kŕmia svoju myseľ.

3 **Ako oddeľuješ svoj osobný čas od pracovného? Dokážeš úplne vypnúť v zmysle, že nemyslíš vôbec na prácu?**
Neoddeľujem prácu od súkromia, a to už dlhodobo. Vo svete športu žijem, robím aj organizátora podujatí a tým, že ma práca baví, často nerobím rozdiel medzi tým, či ja športujem, či organizujeme zápas, alebo ho pokrývam ako novinár. Často sa to prelína, vo fitku sa stretávam s ľuďmi, s ktorými aj pracujem.
Čo sa týka viery, vnímam Boha ako Otca v živote, vnímam, ako sa stará, ako ma vedie, ako má istí. Je ako GPS navigácia: on má so mnou plán a vedie ma k nemu, aj keď ja zídem z cesty; on je tu stále pre mňa a ukazuje mi, kadiaľ mám ísť. To len ja ju nie vždy vidím. Niekedy sa teším na omšu v pracovný deň a niekedy ju v nedeľu dám ledva večer o desiatej v UPeCe (univerzitné pastoračné centrum – pozn. red.) a cítim totálnu vďačnosť, dotyk Boha.

Text: Mária Pytlová, foto: archív Jozefa Kotrisa

Jozefovi sa práca a aktívny život plný dobrodružstva a zážitkov často prepája. Na fotke robí komparz v seriáli Dunaj (muž vpravo).

Pre Boha sme všetci dôležití

Godzone tour je evanjelizačne podujatie, ktoré je už 15 rokov organizované v jesenných mesiacoch. Tento rok sa konalo od 23. do 28. októbra 2023 v šiestich mestách – v dvoch v Česku (Zlín a Brno) a v štyroch na Slovensku (Prešov, Žilina, Bratislava, Banská Bystrica).

Godzone tour 2023 sa nieslo v duchu slov: „Nebojte sa!“ Chcelo poukázať na to, že hoci nás často napáda strach, Boh nám dáva všetky možné nástroje, aby sme ho „porazili“. A keďže sme na turné šli pomáhať viacerí ľudia zo Spoločenstva Piar, prinášam vám odtiaľ aj jedno menšie svedectvo.

Strach z tímu

Členovia tímu sú na Godzone tour priraďovaní do ďalších menších tímov, kde sa každý sústreďuje na inú oblasť. Ja a ešte dvaja kamaráti sme sa rozhodli, že by sme šli do tímu s názvom „Balenie“. Tento tím sa sústredil na balenie pódia.

Ako sa blížil čas ísť slúžiť na turné, začal som mať z toho čoraz väčší strach. A ako som sa tak v jeden deň modlil, zavolali mi a pozvali ma presunúť sa do tímu Led-projekcia. Keď som mal strach z tímu, v ktorom som mal byť, bola mi takmer okamžite daná možnosť ísť do niečoho iného. Mal som z toho silný zážitok.

Malý a zbytočný

Boli chvíle, keď som sa na turné medzi všetkými tými dobrovoľníkmi cítil malý a zbytočný. Jedného dňa, keď sme boli v Brne, mal som po postavení LED-iek veľa voľného času. Prišla na mňa veľká úzkosť a začínal som si myslieť, že Boh nechcel, aby som tu slúžil, že ma sem nezavolal.

V ten týždeň sme mali každý deň dve sv. omše. Ja som chodil na sv. omšu v čase o 14:30. Pred ňou som Bohu vravel, že ak chcel, aby som tu slúžil, aby som bol medzi týmito ľuďmi, nech mi to ukáže. Túto sv. omšu som potom prežil tak intenzívne ako doteraz žiadnu sv. omšu.

Pochopil som, že všetci ľudia naokolo sú moji bratia a sestry a všetci sme pre Boha dôležití. To je aj odkaz, ktorý som si odniesol z tohtoročného Godzone tour.

Samuel Kollarik
Foto: Boris Štanga

Láska sa nevystatuje

Tieto slová by vedel Pavol použiť aj iným spôsobom – láska sa „nenafukuje“, nerobí zo seba pyšnú lásku. Krásne to vyjadril v Prvom liste Korinťanom, keď povedal: *„Ale poznanie nadúva, kým láska buduje.“*

Korinťania si mysleli, že vedia a chápu viac než iní... Preto pýcha a z nej nafúkanosť sú prejavmi sebalásky a nie skutočnej lásky.

Nebyť múdrym sám pre seba

„Navzájom rovnako zmýšľajte; a nezmýšľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym. Nebuďte múdri sami pre seba.“ (Rim 12,16) Človek musí zo seba zhodiť ťarchu nesmiernej sebadôvery, egoizmu a zaujatosti sebou samým. Pavol týmito slovami pozýva k potrebnej slobode.

Nemyslieť si o sebe viac

Sloboda, ktorú nám dáva Duch Svätý, musí prechádzať cez správnu sebalásku, ktorá spočíva v skutočnom sebapoznaní. Pavol vyzýva k správnemu doceneniu založenému na skutočnom sebapoznaní: *„... aby si nik nemyslel o sebe viac, ako mysliť treba, ale zmýšľajte triezvo, každý podľa stupňa viery, aký mu udelil Boh.“* (Rim 12,3) Toto volanie po skromnosti je nevyhnutné.

Odpor pyšným

Ten, kto je ponížený, žije v pravde – pozná svoju slabosť aj veľkosť Boha. Pyšní sa nafukujú, robia zo seba viac, než v skutočnosti sú. Klamlivá sebaláska ich stavia proti pravde, ale aj proti poníženým, ktorých utláčajú, aby sa sami vyzdvihovali. Príkladom poníženosti a pokory je Matka Božia, ktorá vo svojom Magnifikate oslavuje Boha, ktorý *„zhliadol na ponížené svojej služobnice“*.

Pýcha človeka a pokora Boha

Existujú rozličné podoby pýchy – márnomyseľnosť, samoľúbosť, vševedúcosť, nezdravé sebavedomie, sebaláska, nedotklivosť, egoizmus, povýšenectvo.

Aký je liek? Jedine očistenie srdca prijatím daru Ducha Svätého, ktorý nám prisľúbil Otec a zoslal Ježiš. Toto všetko získame vďaka pokore, ktorá je objektívnym a pravdivým pohľadom na seba samého.

Pavol Škovránek, farský vikár
Foto: Mária Melicherčíková

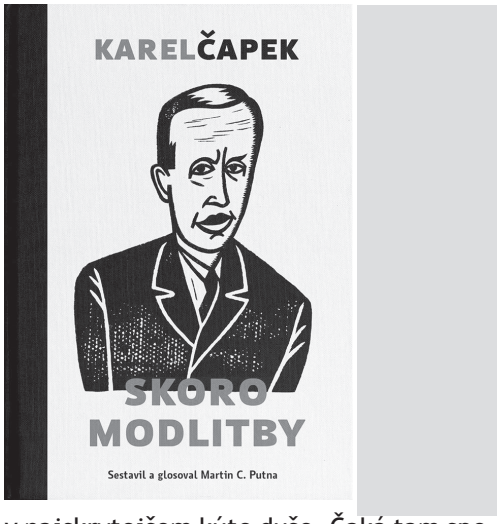
Modlitba zázrakom

(Karel Čapek: Skoro modlitby)

Kde sa začína a kde končí modlitba? Čo ňou je a čo už nie?

Martin C. Putna vycedil z tvorby veľkého českého literáta nevšednú modlitebnú knižku. Ako píše na zadnej strane jej obalu: *Skoro modlitby jsou sebrány napříč hlasy, žánry i vývojovými etapami tak, aby se s nimi nemodliči mohli modlit a kostelní nechodiči si k nim chodit pro útěchu*.

Znamená to, že knižka nie je primárne určená pre čitateľa Bartolomeja. Ten sa akiste zväčša modlí osvedčené modlitby a útechu nachádza v chráme a vo sviatostiach. Napriek tomu aj on z tohto (skoro) modlitebníka môže mnoho načerpať. Karel Čapek je totiž spisovateľom prvej kategórie alebo, ako píše Putna, autorom kánonickým. To preto, lebo svoje impozantné literárne schopnosti dával do služby Tajomstva.

Modlitba umelcov

Životy umelcov, v ktorých sú často prítomné dramatické krajiny s vrcholmi a priepasťami; intenzívny zápas medzi vnútorným prežívaním a svetom; a v dôsledku toho neschopnosť zmestiť sa do kategórie normálne, sú taktiež súčasťou Tajomstva. Sú ovocím nezaslúženého privilégia špecifickej intimity s Ním.

Primárnou modlitbou umelcov je tvorba. Skrze ňu je hasený smäd ich aj druhých, aby ten následne povstal čistejší a silnejší, lebo je nevyčerpateľný podobne ako Prameň, ktorý ho vyvoláva.

Nad kauzálním a mechanickým řádem přírody je řád duše se svou žízní po zázracích a se svou skutečnou, náboženskou možností zažít je. Jediný nesporný důkaz jsoucnosti boží pro lidi, kterým není dána sladká a silná milost víry, je zázrak. Je to důkaz Šavlův.

Mizivá nádej

Tvorba je podobná Petrovi spúšťajúcemu ráno siete kvôli mizivej nádeji, čo vzbudzuje Slovo. Na zázraky sa nedá zvyknúť. Očakáva ich len horčičné semienko v najskrytejšom kúte duše. Čaká tam spoľahlivo, ale v tomto type duší ako blesk vyženie na povrch sveta strom, a zase ide ďalej ako skoro nič.

„Chvílemi," pokračoval chorý, „viděl jsem tak podivné zčeření na vodě, že nelze pochopit, odkud přichází. Někdy se zlomí vlna a zaleskne se krásněji než jiné; a jsou i úkazy na nebi – Stává se to velice zřídka. A tu si myslím: proč by to nemohl být Bůh? Snad je právě tím nejprchavějším na světě; snad i jeho skutečnost je náhlé zlomení vlny a záblesk; nepochopitelně, vyjímečne se vyskytne, a zajde – Často jsem o tom přemýšlel; ale hleďte, mám tak malý obzor, po léta jsem nedošel dále než sem.

Bolestný ruženec tvorby: Na každých desať Mlčaní jedno Amen.

Peter Pikulík, OFMConv.
Foto: www.biblion.cz

Škatuľa od topánok

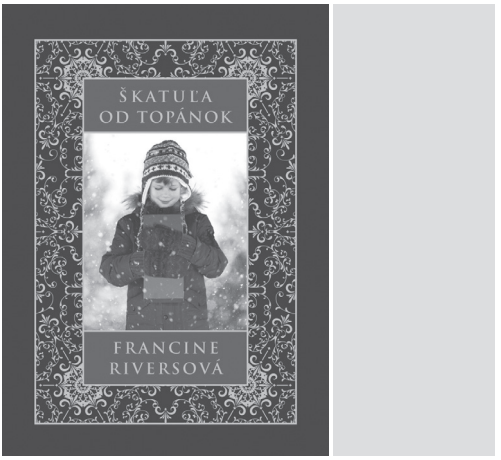
(Francine Riversová)

Zaujala ma pekná obálka knihy. Aj názov. Pripomínal niečo, čo sme už počuli, len nevedno kde. Po prvých stranách knihy som si spomenula: „Áno, tento príbeh použil raz náš páter Janko v jednej zo svojich homílií!“ Príbeh o malej sirote žijúcich rodičov, ktorá sa pretĺka životom.

Autorka v knihe spojila viacero textov dohromady. Ten prvý hovorí o tom, ako príbeh Škatuľa od topánok vznikol. Opisuje v ňom svoju vlastnú cestu kresťanky, to, ako sa učila odovzdávať Bohu svoje bremená. Robila to spôsobom, že si ich písala na lístočky a vkladala ich do krabice. Keď si po čase lístočky z krabice prečítala, videla, že dobrý Boh jej bremená naozaj sňal alebo vyriešil.

Druhý text je samotným príbehom. Tommy je synom muža, ktorého uväznili, a matky, ktorá ho nedokáže uživiť a postarať sa primerane o neho. Preto si ho vezmú do pestúnskej starostlivosti dvaja bezdetní manželia. Ich starostlivosť je príkladná. Tommy má však čudný zvyk. Aký? Nebudem už pokračovať. Prečítajte si sami, ak ste zvedaví.

Tretí text tvoria adventné zamyslenia zamerané na štyri adventné nedele. Každé zamyslenie má nejakú tému (láska, nádej...). Autorka sa vyjadruje k danej téme a dáva čitateľovi podnety na zamyslenie, prípadne rozjímanie. Podnety čerpá zo Svätého písma.

Napokon posledný text predstavujú recepty, ktoré sa spomínajú aj v príbehu. Týmto sa čítanie môže stať pre čitateľa aj mimoriadne zážitkovým, ak si teda pripraví spolu s autorkou aspoň jeden z jej šiestich receptov.

Čo k tejto knihe dodať? Prichádzajú Vianoce. Tak azda len dobrú chuť! Pre vašu dušu i telo.

Text: Elena Blašková
Obrázok: www.kumran.sk

Advent

Tie najkrajšie básne sú tie,
ktoré neuväzníme v slovách
Píše ich v slobode srdce, zdobí duša
Tak ako Advent nie je o slovách
Je o veľavravnom Tichu,
v ktorom žijeme a nádejame sa,
že sa narodíme tak ako Ježiš v Betleheme
do Domu Chleba,
o ktorý sa s láskou delíme s inými...

Veronika Hoffmannová

Advent

1.

Krátko pred príchodom covidu-19 som mal šancu navštíviť miesta spomínané v evanjeliách. Pri príprave tohto príspevku som ešte ani netušil, aké hrôzy tam začnú 7. novembra 2023. Ktovie, kedy budú mať pútnici znova šancu tam bezpečne ísť a nájsť povzbudenie pre svoju vieru.

Snáď vám na povzbudenie poslúžia tieto riadky, do ktorých som vložil vnemy, myšlienky a pocity z mojich rýchlo načmáraných zápiskov, tak ako mne poslúžilo čítanie môjho zápisníku z ciest.

Nazaret, 28. 2. 2020
„A Slovo sa telom stalo...“ Jn 1,14
Tieto slová som si prečítal na oltári v dolnej časti Baziliky Zvestovania. A po chvíli som si uvedomil, že sa tento kľúčový okamih našej spásy stal tu! V tomto meste.... kľakám si a ďakujem... chvála Ti Pane!
Po hodinách za volantom v chaotickej premávke som sa v tom tajuplnom prítmí s domčekom uprostred zostal dlhšie modliť. A pocítil som to isté, čo pred 18 rokmi v Lorete, kde sú steny tohto domčeka... Domov, bezpečie, tíš. Tu som prijatý a milovaný, ako bol Máriou prijatý a milovaný Ježiš.
Od toho momentu na kríži, keď Jánovi dal Máriu za Matku, je Mária aj mojou matkou. Takže aj ja som Ježišov brat, patrím do rodiny... Som doma...

Ain Karem, 25. 2. 2020
„V tých dňoch sa Mária vydala na cestu a ponáhľala sa do istého judejského mesta v hornatom kraji.“ Lk 1, 39
Mária putovala z Nazareta do Ain Karemu pomáhať príbuznej Alžbete. Z riadkov evanjelia sa to zdá byť také ľahké. Až tu vo Svätej zemi som si na mnohých miestach uvedomil priestor, kde sa odohrali udalosti dejín spásy. Je to akoby také „piate evanjelium“.

Aby sme sa dnes dostali z Nazareta do Ain Karemu, musíme niekoľko hodín jazdiť autom a buď ísť okolo Tel Avivu, alebo údolím Jordánu. Priamo, kadiaľ zrejme išla Mária, sa v súčasnosti ísť nedá. Cestu blokujú múry a ploty, ktoré držia palestínskych obyvateľov v rozdrobených enklávach Západného Brehu.
Keď sme do tohto hornatého kraja neďaleko Jeruzalema prišli, už sa stmievalo a mrholilo a do rúk sa vkrádal chlad. V tme a hustnúcom daždi sme veľa nevideli. Uvedomujem si, že aj Mária mohla mať takéto počasie, ale ju to neodradilo. Jej staršia príbuzná, ktorá už šiesty mesiac nosila v lone svoje prvé dieťa (dnes by sme povedali, že ide o rizikové tehotenstvo), potrebovala pomoc. Mária to vnímala a chcela jej pomáhať. Tichý a jasný vzor pre nás.

Text a foto: Marek Šimurka

Zdroje:
https://www.italia.it/en/travel-ideas/religion-and-spirituality/the-sanctuary-of-loreto.html
Mojžiš, M.: Putujeme spolu po Svätej zemi. Jaxx. 2018. s. 216

Dobre využila svoj čas

Sv. Terézia od Ježiša z Los Andes

Hoci zomrela mladá, svoj život prežila naplno. Sv. Terézia od Ježiša z Los Andes sa stala prvou svätou karmelitánskej rehole v Latinskej Amerike. Veľmi skoro objavila pravdivosť slov „Boh sám stačí“. Stal sa pre ňu nekonečnou radosťou.

Juanita Fernández Solar sa narodila 13. júla 1900 v Santiagu de Chile ako piata zo siedmich detí v zámožnej rodine Solarovcov. Časť svojho detstva prežila u starého otca, lekára Eulogia Solara, ktorý ju dosť rozmaznával. Bola si veľmi blízka so sestrou Rebekou, ale i s bratom Ľudovítom. Ten ju naučil modliť sa ruženec – modlitbu, ktorú už potom v žiadny deň svojho života nevynechala.

Živá a aktívna

Juanita sa od detstva živo zaujímala o všetko, čo sa týkalo Ježiša a Panny Márie. Okolo šiestich rokov začala v sebe veľmi zreteľne vnímať hlas Božej Matky. Zverovala sa jej s tým, čo prežila; Panna Mária ju zas povzbudzovala a vravela jej, čo má robiť, aby sa páčila Ježišovi. Od prvého svätého prijímania počula v sebe i jeho hlas. Myslela si však, že to tak majú všetci a nikomu sa s tým nezverila. Bola veľmi živým a aktívnym dievčaťom. Milovala prírodu a šport, jazdila na koni, plávala a hrala tenis. Ako 7-ročnú sa ju rodičia pokúsili dať do internátnej školy sestier tereziánok, vydržala tam však iba mesiac. Doma bola stredobodom pozornosti, tu jednou z mnohých. Navyše niektoré dievčatá využívali jej sklon k hnevu a zámerne ju dráždili. Matka ju teda presunula do školy sestier Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, kam mohla dochádzať.

Najprv vzbura, potom vďaka

V roku 1915 však matka opätovne rozhodla o tom, že Juanita sa musí pokúsiť študovať na internátnej škole. Ona, silne nazviazaná na rodinu a tiež zvyknutá na istú osobnú slobodu, sa voči tomu búrila. V listoch svojej priateľke popisovala internát ako „väzenie, ktoré by najradšej podpálila“.

Postupne však uznala, byť tam je pre ňu potrebné. Už vtedy v sebe totiž vnímala duchovné povolanie, a tak napokon skonštatovala: „Myslím, že si nikdy nezvyknem na život ďaleko od rodiny, od otca, matky a všetkých, ktorých milujem. Ale Boh žiada viac a ja musím ísť za Ježišom až na koniec sveta, ak to on bude chcieť. Hoci sa mi to nepáči, mala by som ďakovať Bohu, že mi dovoľuje pripraviť sa na život mimo rodiny pred vstupom do Karmelu.“

Napriek počiatočnej vzbure sa Juanita s novým prostredím zžila. Uvedomovala si, že mu vďačí nielen za vzdelanie, ale i za to, že vďaka systematickej práci na sebe dostala pod kontrolu najväčšie chyby svojho charakteru. Vysoké spoločenské postavenie rodičov, výchova v blahobyte a pochlebovanie okolia ju totiž mohli ľahko zničiť.

Čas krízy

Juanita mala slabé zdravie a všetci sa neustále obávali o jej život, v dôsledku čoho sa stala príliš citlivou a zahľadenou do seba. Vo svojom denníku často píše o záchvatoch hnevu z hocijakého dôvodu; o hysterickom plači, ktorým sa snažila terorizovať svoje okolie; o ťažkostiach s pokorou; o hnevlivosti srdca, ktoré nedokázalo zabudnúť na príkoria a dožadovalo sa svojho... V prostredí internátnej školy však rástla v sebapoznaní a čoraz viac sa otvárala Bohu. Zo vzťahu s ním sa úprimne tešila.

Po rozhodnutí stať sa karmelitánkou ju čakali ťažké chvíle. Opustila ju vnútorná radosť, cítila sa byť chladná a bez Boha. „Temná noc duše“ neobišla ani ju. Riešenie našla v čítaní diel veľkých karmelitánok - sv. Terézie z Lisieux, sv. Alžbety od Najsvätejšej Trojice či sv. Terézie z Avily. To ju povzbudilo a pomohlo jej vytrvať na zvolenej ceste.

Byť s Ježišom

V roku 1919 mohla Juanita konečne vstúpiť do kláštora bosých karmelitánok v Los Andes. Prijala rehoľné meno Terézia od Ježiša z Los Andes a do jej duše sa opäť vrátila radosť. Túžila po mučeníctve, no čoskoro zistila, že netreba ísť do cudzích krajín a položiť život za Krista tam. Pochopila, že Boh od nej žiada, aby sa „mučenicou“ stala postupným odumieraním sebe – aby premáhala svoj egoizmus, prijímala vonkajšie i vnútorné utrpenia, vytrvalo sa modlila a v skrytosti sa obetovala za hriešnikov, kňazov a Cirkev.

Začiatkom Pôstu v roku 1920 oznámila svojmu spovedníkovi, že do mesiaca zomrie. Na Veľký piatok dostala vysoké horúčky. 5. apríla 1920 zložila rehoľné sľuby a o týždeň neskôr, 12. apríla 1920, odišla do večnosti. Nemala ani 20 rokov.

Pápež Ján Pavol II. blahorečil sestru Terézu v roku 1987 a svätorečil ju v roku 1993. Zdôraznil pritom najmä jej slová, že vykúpenie duší bez kríža nie je možné. Zároveň ju predstavil ako vzor pre mládež, ktorá pociťuje hlad po pravde. Sv. Terézia totiž napriek smrti v mladom veku čas na tejto zemi nepremrhala a ukázala všetkým, v čom spočíva zmysel nášho života. V láske k Ježišovi ho môže nájsť každý z nás.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podľejski: Soľ zeme a svetlo sveta 2 a 3, www.catholica.cz, www.bosikarmelitani.sk
Foto: www.secretariat.synod.va

Spomienky

Dňa 10. decembra uplynie dvanásť rokov, čo nás opustil náš otecko a starý otec, pán **Štefan Gašparík**.

S láskou a úctou na neho spomínajú a o modlitbu prosia všetkých, čo ho poznali, dcéra Jarmila a syn Štefan s rodinami.

Dňa 13. decembra uplynie osem rokov, čo si náš Pán povolal do svojej vlasti nášho milovaného **Ignáca Bomboša**. Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tiché modlitby.

S láskou spomína celá rodina.

Výročná svätá omša bude v nedeľu 10. decembra 2023 o 9:00 hod. vo farskom Kostole sv. Bartolomeja v Prievidzi.

Odpočinutie večné daj im, ó, Pane...

Ahojte, kamaráti!

Tak, ale nám ten čas rýchlo letí... Pozrite – už tento mesiac budú Vianoce! Budeme sa radovať z narodenia nášho Spasiteľa.
Na narodeniny sa zvyknú dávať oslávencom darčeky. Čo ale môžeme podarovať tomu, ktorý je Božím Synom a má všetko? Predsa seba – svoje srdce, svoj čas. Čas, ktorý venujeme Ježišovi, nikdy nie je zbytočný. Naopak – je pre nás požehnaním.
Pán Ježiš sa teší z našej prítomnosti a z času, ktorý mu venujeme. Ako dobrý priateľ ťa vždy vypočuje, v srdci povzbudí a čo je hlavné, obdarí ťa takou láskou a pokojom, ktorý vie dať iba on!
Nestrácajme čas zbytočnosťami a venujme ho Ježišovi. Ukážme mu, že ho máme radi a že nám na ňom záleží. Potom ani on nikdy nezabudne na nás.

Prajem vám, milé deti, požehnaný Advent a milostiplné Vianoce!

Vyberte správne pokračovanie vety (správnu odpoveď vyfarbite rovnakou farbou):

BDEJTE, LEBO NEVIETE

KEDY BUDE ADVENT	**KEDY PRÍDE VÁŠ PÁN**
KEDY BUDÚ VIANOCE	**ČO MÁTE ROBIŤ**
KEDY BUDE KONIEC	**ČO SA MÁ STAŤ**

6.12. Sviatok sv. Mikuláša
8.12. Nepoškvrnené počatie Panny Márie
24.12. Štedrý deň
25.12. Narodenie Pána
26.12. Druhý sviatok vianočný
30.12. Sviatok Svätej rodiny
31.12. Silvester

Rubriku pre deti pripravila Eva Trepáčová

KRÍŽOVKA

Grzegorz Ryś: „Milosrdenstvo ostáva veľkým tajomstvom Boha a zároveň veľkým škandálom v očiach ľudí. Obsahuje v sebe to, s čím máme najväčšie ťažkosti: súcit, odpustenie, obrátenie. Nekladie podmienky, *(dokončenie v tajničke)*. Je zadarmo.“

Pomôcky: Ed, DNA, NSA, love, gag, balut	Sviatky Božieho narodenia	Žiacka knižka vysokoškoláka	Krstné meno speváka Sheerana	Rénium (chemická značka)	Predložka	3. časť tajničky	Pôda vhodná na pestovanie plodín	Nositeľka genetickej informácie bunky	Tu máš (citoslovce)	Kyslík (chemická značka)	Spodná vrstva, deklasovaní	Naťahovačky, opletačky
Hodnovernosť, dôveryhodnosť												
Inam					Ribozómová ribonukleová kyselina / Hertz (zn.)					Neformálny pozdrav / Ovčie vlny s kožou		
Anno Domini (skratka)			Grafický znak informácie	Ženské meno 26.7. / Úbytok vody na pobreží					Výčnelok na hlave zvierat / EČV Bratislava			
1. časť tajničky								Príbytok psa na dvore / Podaruje, venuje				
Zlúčenina kyslíka s iným prvkom					Jód (značka) / Krycia umelá fólia, aj obrus		Patriaci Dane / Pohyb nohy pri kráčaní					
Pravidelne sa opakujúca									Vylučovacia spojka / Nevlastni			
Energia (značka)		Mačkovitá šelma / Východoslovenská rieka						Dusík (značka) / Pracovať, vyrábať		Klimatizácia (air conditioning) / Prianie		
toast, ró, EAO	Láska po anglicky / Umelecký sloh					Odstráň kraje rezom / Nech po česky					Spojka / Cuketa	
Komický nápad po anglicky				Držgroš / Nesteroidné antireumatiká								Písmeno T hovorovo
Vybaviť brnením, ozbrojiť							Jedlo z vtáčieho zárodku / Fáza mesiaca					
Opečený chlieb po anglicky						2. časť tajničky / Zdanie v spánku						
Ženské meno 14. 11.					Prudko drgni, postrč / Grécke písmeno R				Čo nie je, nejestvuje / Uhlík (chem. značka)			
EČV Košice			Vitamín (tokoferol)	Krik, vresk / Teplota (značka)				Zvuk zvončeka / Vodík (značka)				
Rozpúšťadlo, riedidlo							Vodík (značka)		Švajčiarsky výrobca tlačidiel, vypínačov			

Tajnička osemsmerovky z októbrového čísla znie: „získavame na ovocí“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika
od 29. októbra do 26. novembra 2023

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

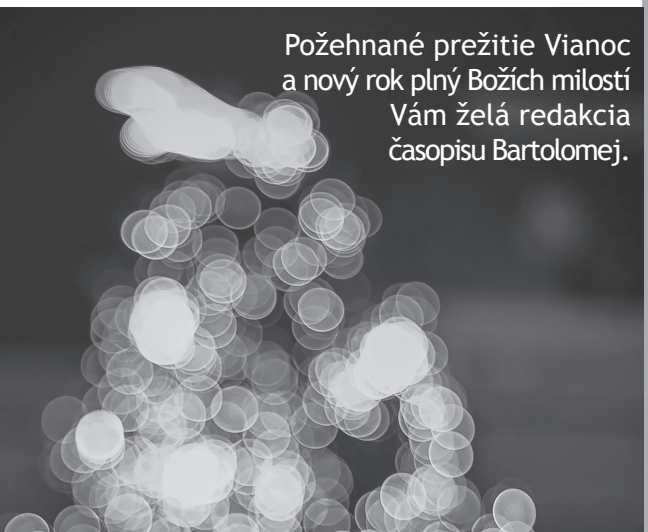
Jakub Šandor
Alžbeta Hrúzová
Maxim Cienik
Samuel Hochreiter
Fabio Mišenka
Michal Števík

Manželstvo uzavreli:

František Cápa – Karolina Melduškova
Maroš Kleman – Lucia Švecová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Pavel Marko, 80 r.
Elena Vašková, 91 r.
Marta Franková, 75 r.
Katarína Pažická, 63 r.
Ingrid Balogová, 50 r.
Terézia Gondová, 84 r.
Margita Luermannová, 88 r.
Vladimír Pavlíček, 88 r.
Juraj Szabo, 100 r.
Odo Malota, 89 r.
Ladislav Zajíček, 88 r.
Mária Vaňová, 91 r.
Eugen Tallo, 89 r.
Elena Partlová, 92 r.
Gabriela Tulíková, 81 r.

BARTOLOMEJ
ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače: EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:
Jozef Repko, Pavol Škovránek, Jozef Durkot, Peter Valachovič, Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária Melicherčíková, Mário Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1, 21, 28, 34 - Silvia Kobelová
str. 2 - Alojz Vlčko, Anežka Kútiková
str. 36 - Mária Melicherčíková

Tlač: Patria I., spol. s r. o.

Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciame.

Ananásová roláda

Suroviny:

Roláda: 5 vajec, 10 dkg kryštálového cukru, 10 dkg hladkej múky, trošku vody

Plnka: 25 dkg masla, 15 dkg práškového cukru, 1 vajce spolu vyšľaháme do peny, potom primiešame 10 dkg drobného ananásu.

Postup:

Žĺtky vyšľaháme s polovicou cukru a troškou vody, kým sa cukor nerozpustí. Z bielkov šľaháme tuhý sneh s pridaním druhej polovice cukru, pridáme ho k žĺtkom, premiešame, pridáme preosiatu múku, opatrne premiešame, rozotrieme na papierom vyložený veľký rovný plech a v dobre horúcej rúre rýchlo upečieme (nevysušíme). Z vychladnutého plátu stiahneme papier, plát pokropíme ananásovou šťavou, natrieme plnkou (časť si necháme na natretie navrchu), zatočíme, ľubovoľne upravíme (čokoláda, šľahačka).

Osie hniezda syrové

Suroviny:

70 dkg hladkej alebo polohrubej múky, 2 čajové lyžičky soli, 1 prášok do pečiva, 1 dcl oleja, 4 dcl mlieka, 3 čajové lyžičky cukru, 1 kocka (4 dkg) kvasníc, pripravíme kvások.

Postup:

Múku zmiešame s práškom do pečiva, soľou, pridáme kvások, olej a spracujeme na vláčne cesto. Hneď ho rozdelíme na 3 bochníky a necháme postáť 10 minút.

Plnka: Vymiešame 20 dkg zmäknutého masla a 2 žĺtky (môžeme pridať podľa chuti cesnak), 30 dkg hrubšie postrúhaného syra (môže byť aj údený) na posypanie.

Jeden bochník (zvyšné 2 dáme zatiaľ do chladničky) rozvaľkáme natenko do tvaru obdĺžnika (45 x 25 cm), potrieme 1/3 plnky, posypeme 1/3 postrúhaného syra, zrolujeme, ostrým nožom krájame asi 2 cm široké kolieska, ukladáme na papierom vyložený veľký rovný plech (4 x 5 ks), ak treba, upravíme tvar, potrieme mierne posoleným vajíčkom, posypeme sezamom a pečieme pri 180 °C asi 15 minút. Podobne spracujeme aj ďalšie dva bochníky.

Jablkové rezy s pochúťkovou smotanou

Suroviny:

40 dkg polohrubej múky, 25 dkg práškového cukru, 1 ½ dcl oleja, 1 pochúťková smotana (2 dcl), 7 dcl pohár nastrúhaných jabĺk, 1 ½ dcl vody, 3 vajcia, 1 vanilkový cukor, 2 čajové lyžičky sódy bicarbóny, 2 polievkové lyžice kakaa

Postup:

Cukor, vanilkový cukor a vajcia vo vandlíku dobre rozšľaháme, primiešame olej, vodu, jablká a ostatné prísady. Dobre premiešame, dáme na vymastený, vysypaný veľký rovný plech (ako na roládu) a upečieme.

Po vychladnutí môžeme poliať citrónovou polevou alebo tenučko potrieme džemom, polejeme čokoládovou polevou, prípadne ľubovoľne upravíme.

Pripravila: Filomena Petrášová
Foto: Martina Humajová

Rekolekcie prievidzského dekanátu, farský kostol, 9. novembra 2023

